I

(Ανακοινώσεις)

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

ΨΗΦΙΣΜΑ

του Συμβουλίου και των υπουργών παιδείας, συνελθόντων στα πλαίσια του Συμβουλίου,

της 3ης Ιουνίου 1985

που αφορά πρόγραμμα δράσης για την ισότητα των ευκαιριών των κοριτσιών και των αγοριών στον τομέα της εκπαίδευσης

(85/C 166/01)

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ ΠΑΙΔΕΙΑΣ,
ΣΥΝΕΛΘΟΝΤΕΣ
ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ,

Έχοντας υπόψη:

τις συνθήκες για την ίδρυση των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων,

το ψήφισμα του Συμβουλίου και των υπουργών παιδείας, που συνήλθαν στα πλαίσια του Συμβουλίου στις 9 Φεβρουαρίου 1976 το οποίο αφορά πρόγραμμα δράσης στον τομέα της εκπαίδευσης [1],

την οδηγία 76/207/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 9ης Φεβρουαρίου 1976 σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών [2], και ιδιαίτερα το άρθρο 2 παράγραφος 4 και τα άρθρα 3 και 4,

τα ψηφίσματα του Συμβουλίου καθώς και του Συμβουλίου και των υπουργών παιδείας, συνελθόντων στα πλαίσια του Συμβουλίου, που αφορούν την ισότητα των ευκαιριών για τις γυναίκες [3] [4] [5] [6] [7],

τη σύσταση του Συμβουλίου της 13ης Δεκεμβρίου 1984 σχετικά με την προώθηση θετικών δράσεων υπέρ των γυναικών [8],

τα διάφορα ψηφίσματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου υπέρ των γυναικών [9], και ιδίως το ψήφισμα της 17ης Ιανουαρίου 1984 για την κατάσταση της γυναίκας στην Ευρώπη [10],

Εκτιμώντας:

ότι, τα εκπαιδευτικά ιδρύματα είναι χώρος προνομιακός για την άσκηση αποτελεσματικής δράσης υπέρ της ισότητας των ευκαιριών για τα κορίτσια και τα αγόρια·

ότι η εκπαίδευση και η επαγγελματική κατάρτιση, αποτελούν προϋπόθεση για την επίτευξη της ισότητας των ευκαιριών των ανδρών και των γυναικών στην επαγγελματική ζωή, και ότι η εκπαίδευση πρέπει, ως εκ τούτου, να ευνοεί την εξάλειψη των προκαταλήψεων, να ενθαρρύνει την αποδοχή των αρχών της ισόρροπης κατανομής των οικογενειακών και επαγγελματικών ευθυνών και να προετοιμάζει κατάλληλα τους νέους για τον κόσμο της εργασίας·

εκτιμώντας τη σημασία του να επιτευχθεί, η συμμετοχή του συνόλου των παραγόντων της εκπαιδευτικής διαδικασίας στην υλοποίηση κάθε πολιτικής με στόχο την ισότητα των ευκαιριών, ώστε να επιτευχθούν οι απαραίτητες εξελίξεις στη νοοτροπία και τη συμπεριφορά·

εκτιμώντας ότι, η αποφασιστική επίδραση των γονέων έχει ευρύτατα αναγνωριστεί, όσον αφορά τη δημιουργία προκαταλήψεων, την αντίληψη της κοινωνικής αποστολής των αντρών και των γυναικών, καθώς και τη διάρκεια σπουδών και επιλογή των σχολικών και επαγγελματικών κατευθύνσεων·

εκτιμώντας ειδικότερα, το ενδιαφέρον του διδακτικού προσωπικού και των οργανώσεών του για την πραγματοποίηση της ισότητας των ευκαιριών για τα κορίτσια και τα αγόρια στο σχολικό σύστημα·

ότι, εκτός από τις πολιτικές που αποσκοπούν στην ισότητα πρόσβασης των κοριτσιών και των αγοριών σε όλες τις μορφές και όλα τα επίπεδα της εκπαίδευσης, είναι απαραίτητο να γίνουν θετικές παρεμβάσεις για την επίτευξη πραγματικής ισότητας·

λαμβάνοντας υπόψη την έκθεση της διάσκεψης για την ισότητα ευκαιριών μεταξύ κοριτσιών και αγοριών στην εκπαίδευση (Βρυξέλλες, 27 και 28 Νοεμβρίου 1984), την οποία οργάνωσαν από κοινού η Προεδρία και η Επιτροπή,

---

(1) ΕΕ αριθ. C 38 της 19. 2. 1976.

(2) ΕΕ αριθ. L 39 της 14. 2. 1976.

(3) Ψήφισμα σχετικά με την προώθηση της ισότητας των ευκαιριών για τις γυναίκες (ΕΕ αριθ. C 186 της 21. 7. 1982).

(4) Ψήφισμα σχετικά με τα μέτρα για την επαγγελματική κατάρτιση στις νέες τεχνολογίες πληροφόρησης (ΕΕ αριθ. C 166 της 25. 6. 1983).

(5) Ψήφισμα σχετικά με τις πολιτικές επαγγελματικής κατάρτισης στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα για τη δεκαετία του 1980 (ΕΕ αριθ. C 193 της 20. 7. 1983).

(6) Ψήφισμα σχετικά με τα μέτρα που αφορούν την εισαγωγή των νέων τεχνολογιών της πληροφόρησης στην εκπαίδευση (ΕΕ αριθ. C 256 της 24. 9. 1983).

(7) Ψήφισμα σχετικά με τις δράσεις για την καταπολέμηση της ανεργίας των γυναικών, και ιδιαίτερα το τμήμα II 6) (ΕΕ αριθ. C 161 της 21. 6. 1984).

(8) ΕΕ αριθ. L 331 της 19. 12. 1984.

(9) ΕΕ αριθ. C 50 της 9. 3. 1984, ΕΕ αριθ. C 149 της 14. 6. 1982.

(10) ΕΕ αριθ. C 50 της 9. 3. 1984.

ΕΚΔΙΔΟΥΝ ΤΟ ΑΚΟΛΟΥΘΟ ΨΗΦΙΣΜΑ:

I

Το Συμβούλιο και οι υπουργοί παιδείας, που συνήλθαν στα πλαίσια του Συμβουλίου, συμφώνησαν για ένα πρόγραμμα δράσης, το οποίο θα εφαρμοσθεί μέσα στα πλαίσια των συνταγματικών δυνατοτήτων και λαμβάνοντας υπόψη τις οικονομικές, κοινωνικές και πολιτιστικές συνθήκες κάθε κράτους μέλους, τα δημοσιονομικά τους περιθώρια και τα εκπαιδευτικά τους συστήματα. Τα προβλεπόμενα μέτρα αναφορικά με το πρόγραμμα αυτό είναι αναγκαία με σκοπό:

— την εξασφάλιση παροχής ίσων ευκαιριών πρόσβασης στα κορίτσια και τα αγόρια σε όλες τις μορφές εκπαίδευσης και όλους τους τύπους κατάρτισης, ώστε να μπορεί ο καθένας να αναπτύξει πλήρως τις ικανότητές του,

— να δοθεί η ευχέρεια για τα κορίτσια και αγόρια να πραγματοποιήσουν, ενσυνείδητα και έγκαιρα, σχολικές και επαγγελματικές επιλογές που θα τους δώσουν τις ίδιες δυνατότητες απασχόλησης και οικονομικής ανεξαρτησίας,

— την παρώτρυνση κοριτσιών και αγοριών να πραγματοποιούν μη παραδοσιακές επιλογές και να ακολουθούν κλάδους εξειδίκευσης, έτσι ώστε να έχουν δυνατότητα πρόσβασης σε ένα πολύ πιο διαφοροποιημένο φάσμα απασχόλησης,

— την ενθάρρυνση των κοριτσιών, να συμμετέχουν όσο και τα αγόρια στους νέους και αναπτυσσόμενους τομείς, τόσο στο επίπεδο της εκπαίδευσης, όσο και της επαγγελματικής κατάρτισης, όπως οι τομείς των νέων τεχνολογιών πληροφόρησης και της βιοτεχνολογίας.

Το Συμβούλιο και οι υπουργοί παιδείας, που συνήλθαν στα πλαίσια του Συμβουλίου, συμφώνησαν επομένως, ότι οι στόχοι αυτοί μπορούν να επιτευχθούν εάν οι σχολικές και επαγγελματικές επιλογές κοριτσιών και αγοριών γίνονται χωρίς κανένα περιορισμό που να αφορά το φύλο.

Το πρόγραμμα δράσης καταρτίζεται ως ακολούθως:

1. *Ευαισθητοποίηση όλων των παραγόντων της εκπαιδευτικής διαδικασίας* [1] *στο πρόβλημα της ισότητας ευκαιριών για τα κορίτσια και τα αγόρια*

   α) Να ευνοηθεί η εξάλειψη των προκαταλήψεων που συνδέονται με το φύλο με συντονισμένες ενέργειες ευαισθητοποίησης, όπως εκστρατείες πληροφόρησης, σεμινάρια, διαλέξεις και συζητήσεις,

   β) να τονωθούν όλες οι ανταλλαγές καινοτόμων πειραμάτων στον τομέα αυτό και να εξασφαλισθεί η ευρύτερη δυνατή διάδοσή τους,

   γ) να συνταχθούν και να κυκλοφορήσουν συλλογές πρακτικών παραδειγμάτων, συστάσεων και υποδείξεων, σε εθνικό επίπεδο, με στόχο την πραγματοποίηση της ισότητας ευκαιριών.

2. *Σχολικός και επαγγελματικός προσανατολισμός ως υπηρεσία απευθυνομένη προς όλους τους μαθητές για την ενθάρρυνση της ποικιλίας των επαγγελματικών επιλογών αγοριών και κοριτσιών*

   α) Να εξασφαλισθεί, όσο το δυνατό νωρίτερα, η ενημέρωση για την επαγγελματική ζωή και να γίνεται αργότερα η επιλογή των επαγγελματικών κατευθύνσεων, διότι οι πρόωροι προσανατολισμοί ευνοούν την επιλογή παραδοσιακών επαγγελματικών κατευθύνσεων και διαιωνίζουν τις διακρίσεις,

   να καταβληθεί προσπάθεια ώστε, η ενημέρωση, οι συμβουλές και ο προσανατολισμός, να αποτελούν υπηρεσίες που απευθύνονται σε όλους τους μαθητές, κατά τη διάρκεια όλου του σχολικού κύκλου, και κυρίως, σε όλες τις κρίσιμες, για την επιλογή κατεύθυνσης στιγμές,

   να προβλέπονται δυνατότητες, που θα επιτρέπουν αλλαγή προσανατολισμού κατά τη διάρκεια της σχολικής εκπαίδευσης, όπως είναι οι τάξεις-γέφυρες (passerelles),

   β) να ενθαρρυνθεί η διαφοροποίηση των σχολικών και των επαγγελματικών επιλογών, μεταξύ κοριτσιών και αγοριών ιδίως:
   — με τη μύηση στις νέες τεχνολογίες τόσο των κοριτσιών όσο και των αγοριών, ήδη από το τέλος της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και σε όλα τα σχολικά ιδρύματα,
   — με την κατάρτιση υπεύθυνων προσανατολισμού για τα ειδικά προβλήματα που αφορούν το σχολικό και επαγγελματικό προσανατολισμό των κοριτσιών (ενθάρρυνση της διαφοροποίησης των επιλογών, ιδιαίτερα προς τα νέα επαγγέλματα που συνδέονται με τις νέες τεχνολογίες, παρακολούθηση και υποστήριξη των κοριτσιών που επιλέγουν μη παραδοσιακή κατεύθυνση, κλπ.),
   — με την αποτελεσματική συνεργασία μεταξύ των υπηρεσιών σχολικού προσανατολισμού, εκπαιδευτικών και γονέων, καθώς και μεταξύ υπηρεσιών σχολικού και επαγγελματικού προσανατολισμού επιμόρφωσης και προσφοράς εργασίας.

3. *Άνοιγμα του σχολείου στον κόσμο της εργασίας και τον έξω κόσμο,* ιδίως με την οργάνωση, σε όλα τα επίπεδα, επαφών των μαθητών με τον κόσμο της εργασίας, ιδίως όταν η μή παραδοσιακή γυναικεία εργασία έχει κύρος, και με το εξωσχολικό περιβάλλον γενικότερα (σύλλογοι νέων, επαγγελματικές οργανώσεις, κλπ.).

4. *Διεύρυνση των δυνατοτήτων πραγματικής πρόσβασης κοριτσιών και αγοριών σε όλους τους τομείς της επαγγελματικής κατάρτισης και υποστήριξη, με κατάλληλα μέτρα, των κοριτσιών και των αγοριών που επέλεξαν μη παραδοσιακές επαγγελματικές κατευθύνσεις.*

5. *Εισαγωγή του προβληματισμού και της διαπαιδαγώγησης για την ισότητα των ευκαιριών στην αρχική και την συνεχή κατάρτιση των εκπαιδευτικών.* Τα μαθήματα που προορίζονται για τους εκπαιδευτικούς θα μπο-

[1] Κυρίως παιδιά, γονείς, επιθεωρητές, διευθυντές σχολικών ιδρυμάτων, εκπαιδευτές εκπαιδευτικών, εκπαιδευτικοί, σχολικοί σύμβουλοι, υπεύθυνοι για τον προσανατολισμό, τοπικές αρχές.

ρούσαν, παραδείγματος χάρη, να περιλαμβάνουν τα απαραίτητα στοιχεία για την παρότρυνση των κοριτσιών προς την εκμάθηση των φυσικών επιστημών, των μαθηματικών, καθώς και ενημερωτικά στοιχεία για τις επαγγελματικές δυνατότητες που προσφέρουν οι κλάδοι αυτοί.

6. *Ενίσχυση των μεθόδων συνεκπαίδευσης στα μικτά εκπαιδευτικά ιδρύματα.*

Να ευνοηθεί στα μικτά εκπαιδευτικά ιδρύματα, η συμμετοχή όλων των μαθητών στις σχολικές ή σχετικές με το σχολείο δραστηριότητες, συμπεριλαμβανομένων και εκείνων που θεωρούνται παραδοσιακά γυναικείες ή ανδρικές, ιδίως με την προώθηση της ίσης συμμετοχής κοριτσιών και αγοριών στις τεχνικές και επιστημονικές επιλογές μαθημάτων.

7. *Βελτίωση της ισόρροπης κατανομής των θέσεων* μεταξύ των γυναικών και ανδρών υπευθύνων στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Ενίσχυση της θετικής αντίληψης των παιδιών έναντι της ισότητας των φύλων ενθαρρύνοντας την ισόρροπη κατανομή των θέσεων που καλύπτονται στο εκπαιδευτικό σύστημα από τους άνδρες και τις γυναίκες. Προώθηση, για το σκοπό αυτό, ενεργειών που αποβλέπουν στην επίτευξη καλύτερης ισορροπίας σε θέματα διορισμών, προαγωγών και κατάρτισης. Η καλύτερη αυτή ισορροπία θα πρέπει να αφορά τόσο τη διδασκόμενη ύλη όσο και τη στάθμη των κατειλημμένων θέσεων.

8. *Εξάλειψη των προκαταλήψεων που ακόμη εναπομένουν στα σχολικά εγχειρίδια, στο σύνολο του παιδαγωγικού υλικού, στα μέσα αξιολόγησης και στο υλικό προσανατολισμού*

α) Να δημιουργηθούν νέες δομές ή να χρησιμοποιηθούν οι υπάρχουσες, σε θέματα ισότητας ευκαιριών για τα αγόρια και τα κορίτσια, προκειμένου, να προσδιοριστούν τα κριτήρια και να καταρτισθούν οι συστάσεις που θα αποβλέπουν στην κατάργηση των προκαταλήψεων στα σχολικά βιβλία και σε όλο το υπόλοιπο παιδαγωγικό και διδακτικό υλικό, με τη συνεργασία μεταξύ όλων των ενδιαφερομένων μερών (εκδότες, εκπαιδευτικοί, δημόσιες αρχές, σύλλογοι γονέων),

β) να ενθαρρυνθεί η προοδευτική αντικατάσταση του υλικού, που περιέχει τα σχετικά στερεότυπα, με υλικό που δεν θα γίνονται διακρίσεις φύλων.

9. *Ειδικές ενέργειες υπέρ των λιγότερο ευνοημένων κατηγοριών,* ιδίως υπέρ των κοριτσιών, που δεν ενθαρρύνονται καθόλου από την οικογένειά τους να ακολουθήσουν σχολικές δραστηριότητες και των παιδιών των διακινουμένων εργαζομένων (πρόληψη του αναλφαβητισμού, γλωσσική κατάρτιση). Οι ενέργειες αυτές απευθύνονται στους μαθητές, τους εκπαιδευτικούς και τους γονείς. Αφορούν ειδικότερα, την ενημέρωση των διακινουμένων εργαζομένων για τις εκπαιδευτικές δυνατότητες που προσφέρονται από τις χώρες υποδοχής.

10. *Ειδικά μέτρα που να ευνοούν την προώθηση προγραμμάτων για την ισότητα των ευκαιριών για τα κορίτσια και τα αγόρια,* με σκοπό:

— να ενθαρρύνουν την εφαρμογή στα σχολεία ειδικών μέτρων, που θα βασίζονται σε συντονισμένους εθνικούς προσανατολισμούς,

— να κάνουν ετήσιους απολογισμούς των ενεργειών που έχουν αναληφθεί,

— να ενθαρρύνουν την κατάρτιση σχολικών συμβούλων, οι οποίοι ειδικότερα, θα αναλάβουν να διατυπώσουν συστάσεις, να συμβουλεύουν, να προτείνουν πρωτοβουλίες, και να αξιολογούν τα ληφθέντα μέτρα,

— να αναθεωρούν τα κανονιστικά κείμενα (ειδικά τις εγκυκλίους), ώστε να εξαλειφθούν οι διακρίσεις και προκαταλήψεις,

— να ενθαρρύνουν την προσφυγή στις υπάρχουσες δομές που είναι αρμόδιες για το θέμα της ισότητας ευκαιριών για τα κορίτσια και τα αγόρια, κατά την αξιολόγηση των προόδων που σημειώθηκαν στον τομέα αυτό.

II

Η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων θα λάβει τα κατάλληλα μέτρα για:

— να προωθήσει την αρχή της ισότητας κοριτσιών και αγοριών στο σύνολο των κοινοτικών δράσεων και πολιτικών που έχουν σχέση με την εκπαιδευτική πολιτική, την κατάρτιση και την απασχόληση και, ιδίως, να προωθήσει το επιχειρηματικό πνεύμα τόσο στα κορίτσια όσο και στα αγόρια ώστε να διευκολυνθεί το πέρασμά τους από τη σχολική στην επαγγελματική ζωή,

— να περιλάβει στο πρόγραμμα επισκέψεις μελέτης των εκπαιδευτών των εκπαιδευτικών, των υπεύθυνων για τον προσανατολισμό και των επιθεωρητών και διοικητικών υπαλλήλων, που θα αναλάβουν ιδιαίτερα το ζήτημα της ισότητας των ευκαιριών για τα κορίτσια και τα αγόρια στο σχολείο, ώστε να διευρυνθεί η πρακτική και επαγγελματική τους πείρα,

— να συμπληρώσει τα δεδομένα, ιδίως με τη διεξαγωγή μελετών για την ισότητα των ευκαιριών κοριτσιών και αγοριών στην εκπαίδευση, να κυκλοφορήσει τα αποτελέσματά τους, να βελτιώσει την ανταλλαγή πληροφοριών που αφορούν τις θετικές ενέργειες χρησιμοποιώντας ιδίως το δίκτυο ΕΥΡΥΔΙΚΗ,

— να εξασφαλίσει ικανοποιητική συνεργασία με τους συλλόγους εκπαιδευτικών για την υλοποίηση και την προώθηση ενεργειών που αποβλέπουν στην ισότητα των ευκαιριών κοριτσιών και αγοριών,

— να αναλάβει, σε συνεργασία με τους συλλόγους γονέων σε ευρωπαϊκό επίπεδο, ενέργειες ευαισθητοποίησης όσον αφορά, την επιλογή των σχολικών κατευθύνσεων και την κατανομή των καθηκόντων μεταξύ κοριτσιών και αγοριών με σκοπό την εξάλειψη των προκαταλήψεων,

— να προβλέψει τη σύσταση ομάδας που να αποτελείται από εθνικούς υπεύθυνους των αρμοδίων φορέων σε θέματα ισότητας ευκαιριών για τα κορίτσια και τα αγόρια στην εκπαίδευση και από αντιπροσώπους των αρμοδίων για τον τομέα αυτό αρχών (εμπειρογνώμονες, επιτροπές για την ισότητα των ευκαιριών) για την από κοινού χρησιμοποίηση των εμπειριών των κρατών μελών και την υλοποίηση και αξιολόγηση της εφαρμογής του προγράμματος δράσης. Τα αποτελέσματα των εργασιών της ομάδας αυτής θα αναφερθούν στην επιτροπής παιδείας,

— να υποστηρίξει, βάσει ειδικών κριτηρίων (π.χ. δυνατότητα μεταφοράς από το ένα κράτος μέλος στο άλλο), ορισμένες δράσεις που έχουν αναλάβει τα κράτη μέλη, ιδίως της έναρξη καινοτόμων προγραμμάτων ή δράσεων, καθώς και τις δράσεις που ευνοούν τις ανταλλαγές μεταξύ των κρατών μελών,

— να υποστηρίξει τα κράτη μέλη στην κατάρτιση και κυκλοφορία πρακτικών συστάσεων που αποσκοπούν στην πραγμάτωση της ισότητας των ευκαιριών, ιδίως με την προετοιμασία κοινοτικών προσανατολισμών.

III

Το Συμβούλιο και οι υπουργοί παιδείας, που συνήλθαν στα πλαίσια του Συμβουλίου, καλούν την Επιτροπή να εξετάσει προσεκτικά, στα πλαίσια του κανονισμού του Κοινωνικού Ταμείου, τις αιτήσεις που αφορούν την κατάρτιση εκπαιδευτών και συμβούλων για θέματα προσανατολισμού, οι οποίες αναλαμβάνονται στα πλαίσια θετικών δράσεων που έχουν στόχο την ισότητα των ευκαιριών μεταξύ κοριτσιών και αγοριών στον τομέα της εκπαίδευσης.

IV

Το Συμβούλιο και οι υπουργοί παιδείας, που συνήλθαν στα πλαίσια του Συμβουλίου, καλούν την επιτροπή παιδείας να υποβάλει μια πρώτη έκθεση, εντός διετίας, για την εξέλιξη των ενεργειών που θα αναληφθούν στο επίπεδο των κρατών μελών και της Κοινότητας, υπέρ της ισότητας των ευκαιριών για τα κορίτσια και τα αγόρια στον τομέα της εκπαίδευσης.

V

Η χρηματοδότηση από την Κοινότητα των ενεργειών που αναφέρονται στο σημείο II, καθώς και το ύψος της, αποφασίζονται σύμφωνα με τους δημοσιονομικούς κανόνες και διαδικασίες της Κοινότητας.

VI

Το παρόν ψήφισμα θα διαβιβασθεί στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στην Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.